

МЕТОДИКА

УДК 811.134.2'27:808.5

РОЛЬ ПИСЬМОВОГО ТЕСТУВАННЯ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ

Олена Сайфутдінова

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000*

Розглянуто відносини між засобами діагностики знань студентів і результатами навчання. На аналізі конкретних прикладів проілюстровано ефективність окремих форм тестування для одержання нових знань та мотивації студента. Визначено перспективи подальших розробок науково обґрунтованих форм тестування.

Ключові слова: засоби діагностики знань, тестування, тестові питання, описові питання, мотивація, “незалежний помічник”.

Тестування є невід’ємним елементом будь-кого навчального процесу. По-перше, воно забезпечує діагностику знань студента для нього самого, а також для викладача, який керує процесом навчання. По-друге, тестування сигналізує про певні проблеми чи труднощі у вивченні матеріалу, орієнтуючи суб’єктів навчання на успіх у подальшому. По-третє, перевірка знань та їхнє оцінювання сприяють зростанню мотивації в студента, оскільки тестування унаочнюють його досягнення і таким чином заохочують студента до наступних перемог.

Сучасні дослідження з методики зосереджують увагу на власне діагностичній функції тестування [5, с. 70], [2], або ж зауважують його мотиваційний вплив [3, с. 267]. Навчальну функцію контролю сучасна лінгводидактика або закріплює лише за усними формами контролю (коли учні та студенти збагачують свої знання завдяки відповідям своїх товаришів під час усного опитування) [4, с. 16], або допускає дидактичність тестів, проте не унаочнює їхнє функціонування [1, с. 59]. У цій розвідці я спробую продемонструвати дидактичний потенціал письмових контрольних завдань. Це дослідження стосуватиметься письмових тестувань з іспанської мови та лінгвокраїнознавства.

Актуальність статті визначається необхідністю вивчення дидактичного впливу письмових контрольних завдань (тестових та описових) та потребою розробки засобів діагностики з навчальними властивостями, які б реалізували, бодай частково, певну лінгводидактичну мету.

Метою статті є пошук та віднайдення можливих дидактичних елементів у письмових контрольних завданнях.

Предметом дослідження є засоби діагностики навчання, об'єктом – завдання для письмових контрольних робіт (тестові та описові питання).

Матеріалом слугували робоча програма з іспанської мови як другої іноземної для третього року навчання та робоча програма з лінгвокраїнознавства іспанської мови для першого курсу.

Наукова новизна статті визначається тим, що вперше шляхом аналізу конкретних контрольних питань (тестових і описових) продемонстровано їхній навчальний і мотиваційний потенціал.

Письмова контрольна робота зручна для студента тим, що, виконуючи її, він одержує унаочнені питання, а тому має змогу якнайкраще на них зосередитися. Для діагностики знань студентів з іспанської мови та з лінгвокраїнознавства цієї ж мови ми застосовуємо два види завдань: тестові та описові. Тестові питання полягають у тому, що студент може обирати між правильною і неправильними відповідями. Описові питання передбачають розгорнуту письмову відповідь учня чи студента на контрольне запитання. Тестові питання, порівняно з описовими, збільшують шанси учня або студента на правильну відповідь; проте ніхто і ніколи не зможе відповісти правильно на описове питання, якщо він не знає матеріалу, перевірку якого присвячено контрольну роботу.

Зробімо спробу оцінити дидактичний та мотиваційний потенціал тестових питань. Справді, розв'язуючи тестові вправи, деякі учні або студенти чи не вперше знайомляться з матеріалом, який слід було вивчити. Коли учень чи студент одержує тести, він має змогу розгледіти елементи вивчених тем, а то й цілі структури. Інтуїтивно, не докладаючи зусиль, із зазначених структур екзаменованій учень чи студент може сформувати певні знання. На прикладі тестів з іспанської мови (як другої іноземної для студентів третього року навчання) це виглядатиме так:

1. No creo que Paco _____ en su casa. Nadie toma el teléfono.
 - a) esté
 - b) estén
 - c) estoy
 - d) estés
2. No estoy seguro que tú _____ hacer solo los ejercicios. Ayer te ayudó Lola.
 - a) puedes
 - b) puedas
 - c) podrás
 - d) podías

Так, виконуючи завдання 1 тесту, студент може обрати правильну відповідь (визначаючи відповідну особову форму) і з'ясувати, що в подібному реченні слід застосовувати Presente de Subjuntivo. Одержане знання допоможе йому виконати наступний тест на вживання – завдання 2 – і обрати саме те дієслово, яке вжите в Presente de Subjuntivo.

Розгляньмо також приклад тесту, завдання 8 якого студенти можуть виконати за допомогою завдання 1:

1. Ayer María _____ al parque.
 - a) fuí

- b) fuimos
- c) fue
- d) ha ido

*

*

*

*

8. Salieron de la tienda y se dirigieron _____ la casa de su abuela.

- a) en
- b) a
- c) para
- d) de

Незалежно від того, чи правильною буде відповідь студента у завданні 1, він зможе відповісти на завдання 8: йому допоможе в цьому умова завдання 1, з якого видно, що напрямком руху керує прийменник *a*.

Так, маючи певні знання з давніших тем або з попередніх тестових питань, студент має змогу правильно виконати завдання тесту. Викладачі також можуть скласти тести так, щоб студент розв'язав їх і без залишкових знань. Елемент тесту, який не пов'язаний із суміжними темами матеріалу, а ґрунтується на загальновідомих фактах і скеровує студента до правильної відповіді, я називаю «незалежним помічником». Функціонування «незалежного помічника» можна розглянути на прикладі тесту з іспанської мови:

1. José y Fernando _____ tres veces en Lituania.

- a) estuvieron
- b) visitaron

Діючи методом виключення і користуючись «незалежним помічником» b), студент зможе обрати правильну відповідь a).

Так само «незалежний помічник» працює в тесті з лінгвокраїнознавства:

1. ¿Qué museo es el más famoso de España?

- a) Museo Nacional del Prado
- b) Museo del Louvre
- c) Galería Tretyakov

У цьому тесті правильною відповіддю є a), а допомагають нам її визначити два «незалежних помічники»: b) і c).

Отже, складені таким чином тестові запитання дають змогу робити правильні відповіді навіть тим студентам, чиї знання є слабкими чи й дуже слабкими. Подібні тести здаються чимось на кшталт безпрограшної лотереї, в якій студенти завжди здобувають, бодай невелику, перемогу. Кожна людина хоче відчутти свій тріумф знову і знову; так, розроблені за допомогою «незалежних помічників» тести, що розв'язуються не лише завдяки знанням, а ще й шляхом логічного мислення, здатні мотивувати студентів до навчання. Концентрація в тесті завдань із «незалежними помічниками» може бути більшою або меншою: це вирішуватиме екзаменатор, керуючись власними принципами навчання та обираючи ті чи інші стратегії контролю.

Дидактичний потенціал описових питань реалізується лише за умови високого рівня підготовки студента. Відповідь на описове питання змушує студента продемонструвати його мовленнєву компетенцію, висловити власні світоглядні позиції, представити додатково вивчений ним матеріал, а також застосувати творчість. Описові письмові контрольні питання цінні тому, що вони мотивують до висловлення інтровертних

студентів. Описові питання є найзручнішою формою контролю для студентів із флегматичним чи меланхолійним типом темпераменту: останні не здатні швидко будувати відповідь на практичних заняттях і прагнуть зосередженості та часу для демонстрації своїх здобутків у навчанні.

Перспективним напрямком подальших досліджень є розробка тестів із навчальною метою. Реалізація цієї стратегії вдосконалення засобів діагностики не передбачає радикальної новизни, адже більшість сучасних тестових завдань мають форму вправ і відрізняються від останніх лише метою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Борисенко П. А.* Основні вимоги до підготовки тестів у навчанні іноземних мов / П. А. Борисенко // Науковий вісник : зб. праць ВДУ. – 2007. – № 3. – С. 58–61.
2. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. вид. С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с. 4.
3. *Когут Т. Б.* Шляхи оптимізації навчання іноземних мов в неспеціальних вищих навчальних закладах: мотиваційний аспект / Т. Б. Когут, О. В. Сидорчук // Дискурсні стратегії лінгвістики ХНІ століття : зб. матеріалів конференції ЛНУ. – 2011. – С. 264–265.
4. *Навольська Г. І.* Дидактичні умови формування лінгвістичної компетенції студентів філологічних факультетів при вивченні латинської мови / Г. І. Навольська // Наукові записки : зб. праць Національного університету “Острозька академія”. – 2012. – Вип. 29. – С.15–16.
5. *Фіцула М. М.* Педагогіка : навчальний посібник. [для студ. вищ. пед. навч. закл.] / Михайло Миколайович Фіцула. – Тернопіль : “Навчальна книга Богдан”, 1997. – 192 с.

*Стаття надійшла до редколегії 25.02.2014
Прийнята до друку 04.03.2014*

TEST PAPER FOR EFFECTIVE STUDYING

Olena Saifutdinova

*The Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska St., Lviv, 79000*

Relations between means of students' knowledge testing and success in studying are considered. Efficiency of using some tests to get new knowledge and to motivate the student is illustrated based on analysis of specific examples. The prospects of future scientific studies to elaborate efficient test papers are traced.

Keywords: means of students' knowledge testing, test paper with choice options, test paper with questions providing well-grounded answers, motivation, “independent helper”.

ПИСЬМЕННОЕ ТЕСТИРОВАНИЕ ДЛЯ ЭФФЕКТИВНОГО ОБУЧЕНИЯ

Елена Сайфутдінова

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Университетская, 1, г. Львов, 79000*

Изучена взаимосвязь между средствами диагностики знаний студентов и результатами обучения. На анализе конкретных примеров проиллюстрирована эффективность некоторых форм тестирования для получения новых знаний и мотивации студента. Определены перспективы дальнейших разработок научно обоснованных форм тестирования.

Ключевые слова: средства диагностики знаний, тестовые вопросы, описательные вопросы, мотивация, “независимый помощник”.